

Силабус курсу:

СОЦІАЛЬНО ТА ДЕМОГРАФІЧНА СТАТИСТИКА

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	231 Соціальна робота
Рік підготовки:	3
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

Кандидат економічних наук, доцент Федорова Олена Вікторівна (лектор)

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи

fedorova@snu.edu.ua	+38-050-959-15-44	посада Viber за номером телефону	325ГК аудиторія кафедри ППСР
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять є ознайомлення з проблематикою демографічних процесів, категоріально понятійним апаратом дисципліни, методами демографічного аналізу; використовувати теоретичні знання у вирішенні практичних проблем, що протікають в суспільстві, у тому числі в сучасному українському соціумі

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної індивідуально-диференційованої, особистісно-орієнтованої форми та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знати: поняття процесу відтворення населення, соціологічний вимір процесів відтворення населення; - історію становлення демографічної науки у світі та зокрема в Україні; - зміст основних демографічних категорій та понять; - методи досліджень і основні показники демографічних процесів; - головні тенденції розвитку демографічних процесів в сучасному суспільстві.

Вміти: використовувати знання з демографії на практиці; - пояснювати причини змін в демографічних процесах сучасного суспільства.

Передумови до початку вивчення:

Майбутні фахівці соціальної сфери зможуть оволодіти знаннями про суть та закономірності відтворення населення у суспільно-економічній зумовленості цього процесу, зокрема розуміння специфіки та взаємозв'язків демографічних процесів народжуваності, смертності, шлюбності, розлучуваності тощо, знання закономірностей формування та динаміки міграційних процесів, дослідження

сучасного демографічного стану України та світових тенденцій демографічних процесів, ознайомлення з основними методами демографічних досліджень і їх застосуванням в сучасному управлінні соціально-економічними процесами; розкриття шляхів використання отриманих знань для вирішення проблем суспільного розвитку. виконання робочої програми навчальної дисципліни «Соціально-демографічна статистика» завдяки вивченню наступного блоку дисциплін з циклів загальної та професійної підготовки: «Методи соціальної роботи», «Соціальна робота в Україні», «Соціальні послуги», «Соціальне консультування».

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни вивчення соціально-демографічної статистики сприяє формуванню у студентів теоретичних знань та практичних навичок щодо збору й систематизації інформації про соціальні та демографічні явища і процеси, аналізу і прогнозування індикаторів рівня життя населення і розвитку соціальної сфери. Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально, відповідально та свідомо.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК09. Навички міжособистісної взаємодії

СК01. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики такі як кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи.

СК02. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

СК03. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.

СК04. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи.

СК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог..

РН4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

РН8. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.

РН9. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання

РН10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

РН12. Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії

та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно

удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Методологічні засади соціальної статистики	2/2	Предмет, об'єкти і завдання соціальної статистики. Система показників соціальної статистики. Джерела інформації про соціальне життя суспільства. Види та вимірювання соціальних явищ Статистична оцінка структурних розрізень у соціальних явищах. Виявлення та оцінка взаємозв'язку між соціальними явищами Використання вибіркового спостереження у соціальних дослідженнях ...	Індивідуальні завдання. Опитування
2	Суспільство як об'єкт соціальної статистики	2/2	Суспільство як соціальна система Соціальна структура суспільства. Використання методу статистичних групувань для дослідження соціальної структури суспільства Сім'я і домогосподарство як елементи соціальної структури .Поняття і види соціальної мобільності	Індивідуальні завдання.
3	Статистика рівня життя населення	2/0	Поняття категорії «Рівень життя населення» і завдання статистичного вивчення Обстеження умов життя домогосподарств як основна інформаційна база для вивчення рівня життя населення Соціальні стандарти та гарантії Система статистичних показників рівня життя населення Статистична оцінка бідності. Інтегральні показники рівня життя населення	Індивідуальні завдання. Обговорення
4	Статистика доходів і витрат населення	2/2	Види і склад доходів населення Витрати домашніх господарств, їх склад і структура Показники доходів населення, аналіз їх динаміки Статистичний аналіз диференціації населення за рівнем доходів	Індивідуальні завдання. Опитування
5	Статистика соціального захисту населення	2/2	Поняття та завдання соціального захисту населення Види соціального забезпечення і соціальної допомоги . Показники статистики пенсійного забезпечення населення Показники статистики соціальної допомоги Статистичне оцінювання стану та ефективності соціального захисту населення	Індивідуальні завдання. Опитування
6	Статистика споживання населенням матеріальних благ і послуг	2/0	Поняття потреб і споживчих комплексів Споживання населення на макrorівні. Нормативи споживання і споживчі бюджети. Показники споживання матеріальних благ Види послуг і показники їх споживання Аналіз динаміки рівня споживання матеріальних благ і послуг Статистичний аналіз впливу факторів на динаміку споживання	Індивідуальні завдання. Питання
7	Статистика житлових умов та побутового обслуговування населення	2/2	Поняття житлового фонду та завдання статистики житлово-комунального обслуговування. Основні показники статистики житлового фонду Показники оцінки населенням житлових умов Показники стану та розвитку житлово-комунального обслуговування населення. Статистичні показники побутового обслуговування населення, послуг транспорту та зв'язку	Обговорення Питання

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
8	Статистика охорони здоров'я та медичного обслуговування населення	2/0	Поняття, склад та завдання статистики охорони здоров'я та медичного обслуговування Особливості статистичного вивчення ресурсної бази охорони здоров'я Показники статистики здоров'я населення Показники стану медичного обслуговування населення	Індивідуальні завдання. Питання
9	Статистика освіти	2/2	Поняття освіти та класифікація рівнів освіти Рівень освіти та грамотності населення Система показників статистики освіти	Індивідуальні завдання. Питання
10	Статистика культури, мистецтва та відпочинку	2/2	Поняття, соціально-економічне значення та завдання статистики культури і мистецтва. Система показників закладів культури і мистецтва Статистика засобів масової інформації Статистика закладів спорту та відпочинку	Індивідуальні завдання. Питання
11	Статистика безпеки та дотримання прав людини	2/0	Основні поняття та джерела інформації про громадський порядок. Система показників правової статистики	Індивідуальні завдання. Питання
12	Статистика навколишнього середовища	2/2	Предмет і завдання статистики навколишнього середовища Джерела інформації та система показників статистики навколишнього середовища. Показники стану, використання та охорони водних ресурсів Показники стану та охорони атмосферного повітря Показники стану, використання та охорони земельних ресурсів. Інтегральні показники якості навколишнього середовища	Індивідуальні завдання. Питання
13	Статистика громадської думки	2/2	Поняття громадської думки й соціальне значення її статистичного вивчення Організація вибіркового спостереження громадської думки . Показники статистики громадської думки Статистичні методи вивчення громадської думки	Індивідуальні завдання. Питання Тести

Рекомендована література

Основна література:

1. Демографічна та соціальна статистика / Доходи та умови життя. – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 25 с.
2. Економічна активність населення України 2015. Статистичний збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2016.– 201 с.
3. Заклади культури, мистецтва, фізкультури та спорту України у 2015 році. Статистичний бюлетень. – К : Державна служба статистики України, 2016. – 106 с.
4. Методика формування вибірових сукупностей для проведення у 2014-2018 роках вибірових обстежень населення (домогосподарств): умов життя домогосподарств, економічної активності населення та сільськогосподарської діяльності населення к сільській місцевості. – К.: Держана служба статистики України, 2013. – 204 с.

5. Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження «Обстеження умов життя домогосподарств». – К.: Державний комітет статистики України, 2011. – 41 с.
6. Методика комплексної оцінки бідності. Затверджена Наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, 421 Державної службі статистики України, Національної академії наук України 08.10.2012 року № 629. – 13 с.
7. Оксамитна С., Стукало С. Динаміка соціально-класової самоідентифікації населення України. Українське суспільство: Моніторинг соціальних змін. Збірник наукових праць. Випуск 1 (15), том 1. – К.: Інститут соціології НАН, 2014. – 212 с.
8. Підгорний А. З. Статистика туризму: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко. – Одеса: ОНЕУ, 2014. – 204 с.
9. Підгорний, А. З. Статистика ринків: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова. - Одеса: Атлант, 2015. – 408 с.
10. Самоєнкова, О. В. Економічна статистика : навчальний посібник / О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська. – Одеса : ОДЕУ, 2010. – 182 с.
11. Самоєнкова, О. В. Соціальна статистика : навчальний посібник / О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська. - Одеса: ОДЕУ, 2009. – 102 с.
12. Соціально-демографічні характеристики домогосподарств України у 2016 році. Статистичний збірник. – К. : Державна служба статистики України, 2016. – 87 с.
13. Социальная статистика. Учебник / Под ред. чл.-кор. РАН И. И. Елисеевой. – 3-е изд. перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 414 с.
14. Соціальні індикатори рівня життя населення. Статистичний збірник. – К. : Державна служба статистики України, 2015. – 204 с.
15. Соціальний захист населення України. Статистичний збірник. – К. : Державна служба статистики України, 2016. – 113 с.
16. Столяров Г. С., Огай М. Ю. Соціальна статистика: Навч.- метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2003. – 195 с.
17. Столяров Г. С., Вороненко Ю. В., Голубчиков М. В. Статистика охорони здоров'я: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисципліни. — К.: КНЕУ, 2000. – 187 с.
18. Удотова Л.Ф. Соціальна статистика. Підручник. – К.: КНЕУ, 2002. – 376 с.

Інформаційні ресурси.

1. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
2. Закон України "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю" (базовий) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>;
3. Закон України "Про соціальні послуги" (базовий)) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>;
4. -Закон України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>;
5. -Закон України "Про прожитковий мінімум" від 15 липня № 966- XIV 1999 р. (із змін. і допов., внесеними законами України від 25 березня 2005 р. № 2505-IV, від 16 червня 2005 р. № 2661-IV).
6. -Закон України "Про мінімальний споживчий бюджет" від 3 липня 1991 р. № 1284-ХІІ (із змін. і допов., внесеними Законом України від 4 жовтня 1994 р. № 191/94-ВР).
7. - Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>.

8. Національна бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.
9. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>
10. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodlesti.snu.edu.ua/>

Методичне забезпечення

1. Підгорний А. З. Статистика туризму: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко. – Одеса: ОНЕУ, 2014. – 204 с.
2. Підгорний, А. З. Статистика ринків: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова. - Одеса: Атлант, 2015. – 408 с.
3. Самоєнкова, О. В. Економічна статистика : навчальний посібник / О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська. – Одеса : ОДЕУ, 2010. – 182 с.
4. Самоєнкова, О. В. Соціальна статистика : навчальний посібник / О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська. - Одеса: ОДЕУ, 2009. – 102 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

<i>Плагіат та академічна доброчесність:</i>	<p>Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів засобами: – за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.</p>
<i>Завдання і заняття:</i>	<p>Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.</p>
<i>Поведінка в аудиторії:</i>	<p>Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.</p>